

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-07
Tužilac protiv Hisnija Gucatija i Nasima Haradinaja

Rešava: **Pretresni panel II**
Sudija Čarls L. Smit III, predsedavajući sudija
Sudija Kristof Barte
Sudija Genael Metro
Sudija Fergal Gejnor, rezervni sudija

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 15. oktobar 2021.

Jezik: engleski

Stepen poverljivosti: poverljivo

Odluka po zahtevu Službe za svedoke za primenu zaštitnih mera

Specijalizovano tužilaštvo

Džek Smit
Metju Haling
Valerija Boliči
Džejms Pač

Odbrana Hisnija Gucatija

Džonatan Elistan Ris
Hju Bouden

Načelnik Službe za pružanje zaštite i podrške svedocima

Odbrana Nasima Haradinaja

Tobi Kedman
Karl Bakli

PRETRESNI PANEL II (u daljem tekstu: panel), u skladu sa članovima 21, 23(3), 40(2), 40(6)(d) i (f) Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 80 i 116(4)(b) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik) donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 23. avgusta 2021, Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) podnelo je zahtev za primenu zaštitnih mera (u daljem tekstu: prvobitni zahtev) u vezi sa svedocima W04841 i W04842 (u daljem tekstu: svedoci).¹
2. Dana 2. septembra 2021, panel je usmenim nalogom odbio prvobitni zahtev.²
3. Dana 7. septembra 2021, panel je izneo pismeno obrazloženje te odluke (u daljem tekstu: odluka o zaštitnim merama).³
4. Dana 13. oktobra 2021, Služba Sekretarijata za pružanje zaštite i podrške svedocima (u daljem tekstu: Služba za svedoke) podnela je zahtev za primenu zaštitnih mera za ista dva svedoka (u daljem tekstu: zahtev Službe za svedoke).⁴
5. Dana 14. i 15. oktobra 2021, u skladu sa nalogom panela kojim je produžen rok za podnošenje odgovora,⁵ odbrana i tužilaštvo su izneli svoja izjašnjenja kojima su

¹ F00282, specijalizovani tužilac, *Zahtev tužilaštva za primenu zaštitnih mera*, 23. avgust 2021.

² Usmeni nalog po zahtevu tužilaštva za odobrenje zaštitnih mera za svedoke, transkript, 2. septembar 2021, str. 604, redovi 2-7.

³ F00303, panel, *Odluka po zahtevu tužilaštva za primenu zaštitnih mera* (u daljem tekstu: odluka o zaštitnim merama), 7. septembar 2021.

⁴ F00363, Služba za pružanje zaštite i podrške svedocima, *Zahtev Službe za svedoke za odobrenje zaštitnih mera za svedoke W04841 i W04842* (u daljem tekstu: zahtev), 13. oktobar 2021, strogo poverljivo i *ex parte*. V. takođe F00363/CONFRED, poverljivo.

⁵ F00364, panel, *Nalog o produženju roka za podnošenje odgovora na podnesak F00363*, 14. oktobar 2021, poverljivo.

odgovorili na zahtev Službe za svedoke (u daljem tekstu: Gucatijev odgovor, Haradinajev odgovor i odgovor tužilaštva).⁶

II. IZNETA ARGUMENTACIJA

6. Služba za svedoke traži od panela da za pomenute svedoke odobri sledeće zaštitne mere: (a) korišćenje dodeljenih pseudonima pri pominjanju svedoka tokom celog javnog postupka; (b) brisanje imena svedoka i podataka na osnovu kojih se može ustanoviti njihov identitet iz javnih spisa Specijalizovanih veća, i (c) svedočenje uz korišćenje uređaja za izmenu lika i glasa.⁷

7. Gucatijeva odbrana iznosi da zahtev treba odbiti, budući da zaključci panela navedeni prilikom odbijanja prvobitnog zahteva podjednako važe i za zahtev Službe za svedoke.⁸ Haradinajeva odbrana se protivi zahtevu Službe za svedoke na osnovu sledećeg: (i) odluka o tome je već doneta; (ii) odgovarajući kriterijum u svakom slučaju nije ispunjen; (iii) informacije koje su upotrebljene kao obrazloženje za zahtev Službe za svedoke bile su poznate tužilaštvu u vreme kada je podnelo svoj prvobitni zahtev, ili je trebalo da im budu poznate, i (iv) te informacije su već poznate javnosti.⁹

8. Tužilaštvo iznosi da ne pokušava da ponovo otvori raspravu o već razrešenim pitanjima, već da stoji panelu na raspolaganju, imajući u vidu dodatne činjenice na

⁶ F00368, Gucatijeva odbrana, *Odgovor na poverljivu redigovanu verziju zahteva Službe za svedoke za odobrenje zaštitnih mera za svedoke W04841 i W04842 od 13. oktobra 2021.* (u daljem tekstu: Gucatijev odgovor), 14. oktobar 2021, poverljivo; F00369, Haradinajeva odbrana, *Odgovor odbrane na zahtev Službe za svedoke za odobrenje zaštitnih mera za svedoke W04841 i W04842 od 13. oktobra 2021.* (u daljem tekstu: Haradinajev odgovor), 14. oktobar 2021, poverljivo; F00370, specijalizovani tužilac, *Odgovor tužilaštva na zahtev Službe za svedoke za odobrenje zaštitnih mera za svedoke W04841 i W04842* (u daljem tekstu: odgovor tužilaštva), 15. oktobar 2021, strogo poverljivo i *ex parte*. V. takođe F00370/CONFRED, poverljivo.

⁷ Zahtev Službe za svedoke, stav 18.

⁸ Gucatijev odgovor, stavovi 14-15.

⁹ Haradinajev odgovor, stav 10.

koje je ukazala Služba za svedoke, kako bi odgovorilo na sva eventualna pitanja ili pružilo dodatne informacije ukoliko panel to zatraži.¹⁰

III. MERODAVNO PRAVO

9. Prema članu 40(6)(d) i (f) Zakona, panel može, po potrebi, da obezbedi zaštitu svedoka i poverljivih informacija. Prema članu 23(3) Zakona i pravilu 80(1) Pravilnika, Služba za svedoke može da zatraži od panela primenu odgovarajućih mera za zaštitu, bezbednost, zdravlje, dostojanstvo i privatnost svedoka, žrtava koje učestvuju u postupku i drugih lica izloženih opasnosti usled svedočenja svedoka, pod uslovom da te mere nisu u suprotnosti s pravima optuženih.

10. Prema normativnom okviru Specijalizovanih veća, postupci u načelu moraju biti javni, osim ukoliko ostvarivanje nekog suprotnog legitimnog interesa ne opravdava odstupanje od tog načela.¹¹ Osim što obezbeđuje osnovno pravo optuženih na javno i pravično suđenje, načelo javnosti, zahvaljujući transparentnosti, takođe obezbeđuje poverenje u sudski proces, i time predstavlja važnu zaštitnu meru protiv proizvoljnosti.¹² Shodno tome, odstupanja od pomenutog načela moraju biti u skladu sa značajem interesa i prava koja se time žele zaštititi, a moraju očuvati i osnovno pravo optuženih na pravično suđenje, kao i suštinu njihovih drugih osnovnih prava.¹³

11. Panel podseća da, prema pravilu 80 Pravilnika, zahtev za primenu zaštitnih mera mora pokazati da su bezbednost, fizičko i psihičko zdravlje, dostojanstvo i privatnost svedoka, žrtava koje učestvuju u postupku i drugih lica izloženih opasnosti usled svedočenja svedoka zaista ugroženi. Zato se mora dokazati da postoji objektivna

¹⁰ Odgovor tužilaštva, stav 1.

¹¹ Odluka o zaštitnim merama, stav 9.

¹² Odluka o zaštitnim merama, stav 9, gde se upućuje na Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: ECtHR), *Riepan v. Austria*, br. 35115/97, [Judgment](#), 14. novembar 2000, stav 27; *Krestovskiy v. Russia*, br. 140440/03, [Judgment](#), 28. oktobar 2010, stav 24; *Sutter v. Switzerland*, br. 8209/78, [Judgment](#), 22. februar 1984, stav 26.

¹³ Odluka o zaštitnim merama, stav 9.

osnov za tvrdnju da je lice o kome je reč izloženo opasnosti, ili riziku od pritiska ili zastrašivanja.¹⁴

IV. DISKUSIJA

A. PRAVO SLUŽBE ZA SVEDOKE DA TRAŽI PRIMENU ZAŠTITNIH MERA

12. Član 23(3) Zakona i pravilo 80(1) Pravilnika, daju pravo Službi za svedoke da zatraži primenu zaštitnih mera. U takvim slučajevima, Služba za svedoke mora da se pridržava normativnog okvira Specijalizovanih veća na isti način kao i strane u postupku. Prema tome, prilikom podnošenja zahteva za primenu zaštitnih mera, Služba za svedoke mora da pokaže da je gorenavedeni pravni kriterijum zadovoljen.¹⁵

13. Iako Služba za svedoke nije učestvovala u raspravi nakon koje je doneta odluka o zaštitnim merama, pitanje o kome je panel doneo odluku (naime, da li svedoci mogu da svedoče na suđenju uz primenu mera kojima se njihov identitet ne otkriva javnosti) isto je pitanje koje se postavlja u predmetnom zahtevu. Na osnovu svoje funkcije, Služba za svedoke je bila u potpunosti obaveštena o svim argumentima koje su strane u postupku iznele u vezi sa ovim pitanjem. Ukoliko je Služba za svedoke smatrala da je relevantno i potrebno da iskoristi svoje proceduralno pravo prema pravilu 80(1) Pravilnika i iznese izjašnjenje u vezi sa zaštitom svedoka, onda je trebalo da preduzme odgovarajuće korake kako bi iznela to izjašnjenje *u to vreme*. Osim toga, strana koja je prvobitno podnela zahtev je tužilaštvo. Zakon i Pravilnik predviđaju ograničen broj pravnih sredstava koja omogućavaju osporavanje ili preispitivanje odluka panela; ta sredstva su stajala na raspolaganju tužilaštvu, koje je odabralo da ih ne upotrebi.

14. Povrh toga, za ekspeditivno i uredno vođenje postupka od ključnog je značaja da se, u načelu, rasprava o pitanjima koja su relevantna za suđenje vodi samo jednom,

¹⁴ Odluka o zaštitnim merama, stav 11.

¹⁵ V. gore, stav 11.

uz učešće svih zainteresovanih strana, kako bi se izbeglo udvostručavanje uloženog truda, kao i odlaganja koja iz toga proizlaze. Iz tog razloga, načelno govoreći, Služba za svedoke bi trebalo da podnese zahtev za primenu zaštitnih mera ili u isto vreme kad i strana koja poziva svedoka, ili, ako je ta strana odbila ili propustila da podnese takav zahtev, to treba da učini onda kad dobije pouzdane informacije koje opravdavaju njegovo podnošenje. Prema tome, kada neka od strana u postupku podnese zahtev za primenu zaštitnih mera prema pravilu 80 Pravilnika, od Službe za svedoke se očekuje da odmah izvrši procenu svih neophodnih zaštitnih mera povezanih sa tim zahtevom i da, ukoliko se za tim ukaže potreba, iznese svoje izjašnjenje o tome što je pre moguće, ali u svakom slučaju *u vreme dok je odlučivanje o pomenutom zahtevu još uvek u toku*. U izuzetnim okolnostima, ukoliko Služba za svedoke iz opravdanih razloga nije bila u mogućnosti da izvrši sopstvenu procenu u trenutku kada strana koja poziva svedoka podnese svoj zahtev, Služba za svedoke može i kasnije podneti zahtev za primenu zaštitnih mera, u kome je dužna da detaljno navede razloge za zakasnelo podnošenje zahteva. Ukoliko Služba za svedoke namerava da podnese zahtev za primenu zaštitnih mera onda kada strana koja poziva svedoka to ne namerava, Služba za svedoke treba da podnese svoj zahtev što je pre moguće, odnosno čim sazna da se očekuje da određeni svedok svedoči i čim je u mogućnosti da izvrši procenu zaštite koja je tom svedoku potrebna. Potrebno je preduzeti odgovarajuće korake kako bi se izbeglo obavljanje pomenutih radnji u poslednjem trenutku, odnosno neposredno pre nego što svedok treba da započne svoje svedočenje.

B. BLAGOVREMENOST ZAHTEVA

15. Panel podseća da je u svom nalogu o načinu vođenja postupka (u daljem tekstu: nalog o načinu vođenja postupka) od 17. septembra 2021.¹⁶ stranama u postupku dao

¹⁶ F00314, panel, *Nalog o načinu vođenja postupka*, 17. septembar 2021 (u daljem tekstu: nalog o načinu vođenja postupka).

instrukciju da „podnesu zahteve za primenu zaštitnih mera što je pre moguće, a u svakom slučaju dovoljno rano da omogućе suprotnoj strani da odgovori na odgovarajući način”.¹⁷ To se odnosi i na Službu za svedoke kada i ukoliko ona ostvaruje svoje procesno pravo prema članu 23(3) Zakona i pravilu 80(1) Pravilnika.

16. Panel napominje da je zahtev podnet gotovo šest nedelja posle usmenog naloga kojim je panel odbio zahtev tužilaštva za primenu zaštitnih mera, pet nedelja posle donošenja odluke o zaštitnim merama i dva radna dana pre nego što je prvi od ta dva svedoka trebalo da započne svedočenje pred panelom. Panel takođe napominje da je, u skladu sa uobičajenom praksom same Službe za svedoke,¹⁸ tužilaštvo bilo dužno da i za jednog i za drugog svedoka dostavi popunjen „obrazac sa podacima o svedoku” najmanje 35 dana pre očekivanog početka njihovog svedočenja. Pored toga, tužilaštvo je bilo dužno da dostavi i ažuriran spisak svedoka za koje se očekuje da će svedočiti 14 dana pre očekivanog početka njihovog svedočenja.¹⁹ Panel takođe ponavlja da je na osnovu svoje funkcije Služba za svedoke bila upoznata sa prvobitnim spisakom svedoka tužilaštva, koji je podnet 9. aprila 2021,²⁰ kao i sa njihovim prvobitnim zahtevom i raspravom koja je potom usledila. Panel pored toga konstatuje da su svedoci o kojima je reč službenici tužilaštva koji rade u Hagu i da su stoga u svakom trenutku raspoloživi radi obavljanja odgovarajuće procene.

17. Panelu je jasno da Služba za svedoke vrši procenu osetljivosti svedoka u okviru početnog postupka informisanja svedoka.²¹ U nalogu o načinu vođenja postupka od 17. septembra 2021, panel nije odredio rok u kome je Služba za svedoke dužna da podnese zahtev za primenu zaštitnih mera, budući da je očekivao da će se Služba za

¹⁷ Nalog o vođenju postupka, stav 24.

¹⁸ F00286, Sekretarijat, *Izjašnjenje sekretarijata za potrebe konferencije za pripremu suđenja i o nacrtu naloga o načinu vođenja postupka* (u daljem tekstu: izjašnjenje sekretarijata), 27. avgust 2021, stav 6, što je panel odobrio u nalogu o načinu vođenja postupka, stav 41(i).

¹⁹ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 8, što je panel odobrio u nalogu o načinu vođenja postupka, stav 41(i)(a).

²⁰ F00181/A02, specijalizovani tužilac, *Podnesak kojim se dostavljaju pretpretresni podnesak, spisak svedoka, spisak dokaznih predloga i tabela po pravilu 109(c)*, 9. april 2021, poverljivo.

²¹ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 12.

svedoke postarati da svaki takav eventualni zahtev podnese blagovremeno, bilo u isto vreme kada i strana koja poziva svedoka podnosi svoj zahtev, ili dovoljno vremena unapred da panel može da reši o tome pošto sasluša izjašnjenja strana u postupku, kao i da podnošenje zahteva neće zavisiti od pomenutog postupka informisanja svedoka.

18. U ovom slučaju, zakasnelo podnošenje zahteva primoralo je panel da skрати rok u kome strane u postupku mogu da dostave svoje odgovore i da odloži tekuće pripreme za početak suđenja. I tužilaštvo i odbrana se nalaze u fazi intenzivnih priprema za početak izvođenja dokaza na suđenju. Sada su dovedeni u situaciju da moraju da prekinu neke od tih priprema da bi odgovorili na zahtev. Osim toga, i strane u postupku i panel su se pripremali za ispitivanje predmetnih svedoka polazeći od pretpostavke da nijedan od njih neće svedočiti pod zaštitnim merama. Odgovarajuće korake je bilo moguće i potrebno preduzeti u nekom ranijem trenutku kako bi se izbeglo ovakvo zakasnelo podnošenje zahteva, kao i sve štetne posledice koje iz toga proističu.

19. Da bi se ubuduće izbeglo slično kašnjenje, panel ovom odlukom menja svoj nalog o načinu vođenja postupka i nalaže Sekretarijatu da prilagodi svoju uobičajenu praksu i da zahteve za primenu zaštitnih mera podnosi bilo u isto vreme kada to čini i strana koja poziva svedoka ili, ako je ta strana odbila ili propustila da podnese takav zahtev, to treba da učini onda kada Služba za svedoke dobije pouzdane informacije koje opravdavaju njegovo podnošenje, a u svakom slučaju najkasnije 14 dana pre očekivanog početka svedočenja predmetnog svedoka.

C. OSNOVANOST ZAHTEVA SLUŽBE ZA SVEDOKE

20. Služba za svedoke iznosi da je tokom postupka informisanja svedoka W04841 i W04842 pre početka suđenja dobila „nove informacije“ u vezi sa licima sa kojima su

ova dva svedoka bila u kontaktu.²² Služba za svedoke tvrdi da bi se potencijalne opasnosti po ta lica povećale ukoliko bi svedoci svedočili bez primene zaštitnih mera, pošto je verovatno da bi ih lokalni stanovnici doveli u vezu sa svedocima i shvatili da su ta lica saradivala sa tužilaštvom.²³

21. Gucatijeva odbrana u odgovoru navodi da zahtev Službe za svedoke ne sadrži nikakve nove informacije i da se u njemu samo ponavlja zabrinutost izneta u prvobitnom zahtevu tužilaštva, naime, da bi obelodanjivanje informacija na osnovu kojih je moguće identifikovati svedoke, do koga bi došlo u toku njihovog svedočenja, moglo povećati verovatnoću da će druga lica prepoznati njihove kontakte sa trećim stranama.²⁴ Haradinajeva odbrana iznosi da Služba za svedoke nije ispunila kriterijum za određivanje zaštitnih mera, čak i da je u pitanju prvi takav zahtev, a da je to još manje slučaj s obzirom da se u stvari radi o drugom pokušaju da se dobije odobrenje za nešto što je panel već odbio.²⁵

22. Kao što je panel ranije konstatovao, tužilaštvo nije tražilo ponovno razmatranje odluke o zaštitnim merama ili odobrenje za ulaganje žalbe na tu odluku. U zahtevu Službe za svedoke se u suštini iznova traži primena zaštitnih mera u vezi sa dva predložena svedoka, za koje je prethodni zahtev tužilaštva odbijen.

23. Što se tiče „novih“ informacija na koje se Služba za svedoke poziva, panel je uveren da je tužilaštvo odlično upoznato sa prirodom posla koji predmetni svedoci obavljaju, budući da su oni službenici tužilaštva. Tužilaštvo je sigurno imalo u svom posedu relevantne informacije navedene u zahtevu Službe za svedoke još u vreme kada je podnelo svoj zahtev.²⁶ Prema tome, iako su pomenute informacije možda „nove“ za Službu za svedoke, bilo je razumno očekivati da će ih tužilaštvo navesti bilo

²² Zahtev, stavovi 5-16.

²³ Zahtev, stavovi 5-16.

²⁴ Gucatijev odgovor, stavovi 6-7.

²⁵ Haradinajev odgovor, stav 16.

²⁶ Panel ukazuje na fusnotu 3 u odgovoru tužilaštva, gde se navode dokumenti koji prethode kako prvobitnom zahtevu, tako i zahtevu Službe za svedoke.

u zahtevu za primenu zaštitnih mera ili kao osnov po kome traži ponovno razmatranje tog zahteva. Osim toga, da je Služba za svedoke izvršila svoju procenu pre podnošenja prvobitnog zahteva, ili dok je odlučivanje o njemu bilo u toku, i ona bi došla u posed tih informacija.

24. Što se tiče opasnosti koje pominje Služba za svedoke, panel podseća da je odbio prvobitni zahtev jer je utvrdio da nema objektivnih, konkretnih naznaka da bi javno obelodanjivanje imena predmetnih svedoka značilo da postoji realna mogućnost da oni ili neka druga lica budu izloženi opasnosti.²⁷ Iako Služba za svedoke navodi određene informacije koje se odnose na konkretna lica, navodno povećana opasnost opisana u njihovom podnesku proističe iz mogućnosti da neki od lokalnih stanovnika povežu pomenuta lica sa svedocima, što bi zatim moglo dovesti do toga da ti stanovnici shvate da su pomenuta lica sarađivala sa tužilaštvom. Takav argument se, međutim, odnosi na doslovno sve istražitelje tužilaštva koji tokom svojih istražnih aktivnosti stupaju u kontakt sa zaštićenim licima koja kasnije svedoče na suđenju. Mada je takva opasnost teoretski moguća, nije pokazano da je ona u ovom slučaju više no tek hipotetička.

25. Panel podseća na svoj zaključak iz odluke o zaštitnim merama da ovi svedoci, s obzirom da su službenici tužilaštva, spadaju u kategoriju svedoka koji su pripadnici policije ili sa njom povezanih istražnih organa, i da „u njihove dužnosti po prirodi stvari, a pogotovu kad je reč o službenicima zaduženim za hapšenja, spada i javno svedočenje na sudu“.²⁸

26. Panel takođe podseća da tužilaštvo ima široka diskreciona prava da odabere koje će svedoke pozvati da svedoče na suđenju (pod uslovom da je njihovo svedočenje relevantno), a ono je odlučilo da pozove ova dva konkretna svedoka i zatražilo od njih

²⁷ Odluka o zaštitnim merama, stavovi 15-23.

²⁸ Odluka o zaštitnim merama, stav 17, gde se upućuje na ECtHR, *Mechelen et al. v. The Netherlands*, br. [21363/93](#), [21364/93](#), [21427/93](#) i [22056/93](#), [Judgment](#), 23. april 1997, stav 56.

da se pripreme za svedočenje pod pretpostavkom da će možda morati da svedoče bez zaštitnih mera.²⁹

27. Panel se stoga nije uverio da bi očekivano svedočenje ovih svedoka na javnom zasedanju i bez primene zaštitnih mera prouzrokovalo realnu mogućnost da budu ugroženi bezbednost, zdravlje, dostojanstvo ili privatnost lica sa kojima su ti svedoci stupali u kontakt.

V. DISPOZITIV

28. Iz navedenih razloga, panel:

- a. **ODBIJA** zahtev Službe za svedoke;
- b. **MENJA** svoj nalog o načinu vođenja postupka i **NALAŽE** Sekretarijatu da prilagodi svoju uobičajenu praksu i da zahteve za primenu zaštitnih mera podnosi bilo u isto vreme kada to čini i strana koja poziva svedoka, ili ako je ta strana odbila ili propustila da podnese takav zahtev, da to učini onda kada Služba za svedoke dobije pouzdane informacije koje opravdavaju njegovo podnošenje, a u svakom slučaju najkasnije 14 dana pre očekivanog početka svedočenja predmetnog svedoka; i
- c. **NALAŽE** Službi za svedoke, tužilaštvu i odbrani da do **20. oktobra 2021.** podnesu javne redigovane verzije svojih podnesaka ili da zatraže izmenu stepena tajnosti podnesaka u „javno“.

/potpis na originalu/

Sudija Čarls L. Smit III
predsedavajući sudija

²⁹ Odluka o zaštitnim merama, stav 16, gde se upućuje na transkript zasedanja, 1. septembar 2021, str. 410-411.

U petak, 15. oktobra 2021.

U Hagu, Holandija